

വനിത ശിശുവികസന ഡയറക്ടറുടെ നടപടിക്രമങ്ങൾ

(ഹാജർ. Dr.D.SAJITH BABU IAS)

വിഷയം:- വനിത ശിശു വികസന വകുപ്പ് - Upgradation of Anganwadi centres to Saksham Anganwadi- വയനാട് ജില്ലയിലെ 250 അങ്കണവാടി നവീകരണം-അവശേഷിക്കുന്ന ഘടകങ്ങൾ കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തി അങ്കണവാടികൾ നവീകരിക്കുന്നതിന് തുക അനുവദിച്ച് ഉത്തരവാകുന്നു.

- പരാമർശം:
1. കേന്ദ്രസർക്കാരിന്റെ 29/09/2022 തീയതിയിലെ CD II/14/08/2022-CD-II (e-100849) നമ്പർ കത്ത്
 2. സ.ഉ (സാധാ) നം 570/2022/വശിവിവ തീയതി 30/12/2022
 3. ഈ കാര്യലയത്തിലെ 15/01/2023, 09/06/2023 തീയതികളിലെ ഇതേ നമ്പർ ഉത്തരവ്.
 4. കേന്ദ്രസർക്കാരിന്റെ 30/08/2024 തീയതിയിലെ CD-II/14/2024-CD-I നമ്പർ കത്ത്
 5. കേന്ദ്രസർക്കാരിന്റെ 14/08/2024 തീയതിയിലെ CD-II/3/2021-CD-I-Part(3) നമ്പർ കത്ത്

ഉത്തരവ് നം. DWCD/954/2022 -ICDS A7 തീയതി: 10-12-2024

2021-22 വർഷം മുതൽ 2025-26 വർഷത്തിനുള്ളിൽ പ്രതി വർഷം 40000 അങ്കണവാടികൾ എന്ന തോതിൽ 2 ലക്ഷം അങ്കണവാടികൾ കേന്ദ്ര സംസ്ഥാന സർക്കാരുടെ സഹായത്തോടെ 60:40 അനുപാതത്തിൽ സക്ഷം അങ്കണവാടികളാക്കി നവീകരിക്കുന്നതിന് കേന്ദ്ര സർക്കാർ പദ്ധതി രൂപീകരിക്കുകയും, സംസ്ഥാനത്തുനിന്നും വയനാട് ജില്ലയിലെ 250 അങ്കണവാടികൾ കേന്ദ്ര വിഹിതമായി 1,16,11,800/- രൂപയും, സംസ്ഥാന വിഹിതമായി 77,41,200/- രൂപയും ചേർത്ത് 1,93,53,000/- രൂപ വിനിയോഗിച്ച് നവീകരിക്കുന്നതിന് പരാമർശം (1) പ്രകാരം കേന്ദ്ര സർക്കാരിൽ നിന്നും അനുമതി ലഭ്യമാകുകയും, പരാമർശം (3) പ്രകാരം വയനാട് ജില്ലയിലെ 250 അങ്കണവാടികൾ നവീകരിക്കുന്നതിന് ശിശുവികസന ഓഫീസർമാർക്ക് തുക അനുവദിച്ച് ഉത്തരവാകുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

ടി പദ്ധതി പ്രകാരമുള്ള ഘടകങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തി ഒരു അങ്കണവാടിക്ക് 1,00,000/- രൂപയ്ക്കുള്ള നവീകരണപ്രവൃത്തികൾ നിർവഹിക്കുന്നതിനാണ് കേന്ദ്ര സർക്കാർ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. എന്നാൽ പരാമർശം (1) പ്രകാരം കേന്ദ്ര സർക്കാരിൽ നിന്നും അനുമതി ലഭ്യമായ വയനാട് ജില്ലയിലെ 250 അങ്കണവാടികളിൽ എല്ലാ ഘടകങ്ങൾക്കുമുള്ള തുക കേന്ദ്ര സർക്കാരിൽ നിന്നും അനുവദിച്ചിരുന്നില്ല. ആകയാൽ അവശേഷിക്കുന്ന ഘടകങ്ങൾ കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തി നവീകരണ പ്രവൃത്തി പൂർത്തീകരിക്കുന്നതിനായി കേന്ദ്ര വിഹിതമായി 33,88,000/- രൂപ വിനിയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള അനുമതി പരാമർശം (4) പ്രകാരം കേന്ദ്ര സർക്കാരിൽ നിന്നും ലഭ്യമായിട്ടുണ്ട്.

കേന്ദ്ര വിഹിതമായി വിനിയോഗിക്കുന്നതിന് അനുമതി നൽകിയിട്ടുള്ള 33,88,000/- രൂപയുടെ ആനുപാതിക സംസ്ഥാന വിഹിതമായ 22,58,667/- (40%) രൂപയും ചേർത്ത് 56,46,667/-

രൂപ അവശേഷിക്കുന്ന ഘടകങ്ങൾ കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തിയുള്ള നവീകരണ പ്രവൃത്തികൾക്കായി വിനിയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. എന്നാൽ നിലവിൽ പദ്ധതിക്കായുള്ള SNA യിൽ ബാലൻസ് നിൽക്കുന്ന തുകയിൽ നിന്നും നവീകരണ പ്രവർത്തികൾ നിർവഹിക്കുന്നതിനും, SNA Compliance norms പരിശോധിച്ച് ബാക്കി ആവശ്യമായ ഫണ്ടിനായി കേന്ദ്രസർക്കാരിൽ പ്രൊപ്പോസൽ സമർപ്പിക്കുന്നതിനാണ് പരാമർശം (4) പ്രകാരം കേന്ദ്ര സർക്കാരിൽ നിന്നും നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളത്.

2022-23 വർഷം വയനാട് ജില്ലയിലെ 250 അങ്കണവാടികളുടെ നവീകരണത്തിനായി അനുവദിച്ച തുകയിൽ പദ്ധതിയായുള്ള SNA യിൽ 9,98,521/- രൂപ ബാലൻസ് നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. ആകയാൽ പ്രസ്തുത തുകയിൽ നിന്നും 9,96,000/- രൂപ പദ്ധതി പ്രകാരമുള്ള അവശേഷിക്കുന്ന ഘടകങ്ങൾ കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തിയുള്ള നവീകരണ പ്രവൃത്തികൾക്കായിച്ചുവടെ ചേർത്തിരിക്കും പ്രകാരം ശീശു വികസന പദ്ധതി ഓഫീസർമാർക്ക് അനുവദിച്ച് ഉത്തരവു പുറപ്പെടുവിക്കുന്നു. പ്രസ്തുത തുക 60:40 അനുപാതം പാലിച്ച് ശീശു വികസന പദ്ധതി ഓഫീസർമാർ ചെലവഴിക്കേണ്ടതാണ്.

ക്രമ നം.	പ്രോജക്ട്	പഞ്ചായത്ത്	അങ്കണവാടി സെന്റർ നം.	ആകെ അനുവദിക്കാവുന്ന തുക	ആയതിൽ അനുവദിച്ച തുക	ഇനി അനുവദിക്കുന്ന തുക
1	കൽപ്പറ്റ	മുട്ടിൽ	77	1,00,000	75000	25000
2	കൽപ്പറ്റ	മുട്ടിൽ	62	1,00,000	75000	25000
3	കൽപ്പറ്റ	മുട്ടിൽ	63	1,00,000	75000	25000
4	കൽപ്പറ്റ	മുട്ടിൽ	80	1,00,000	75000	25000
5	കൽപ്പറ്റ	മുട്ടിൽ	71	1,00,000	75000	25000
6	കൽപ്പറ്റ	മുട്ടിൽ	73	1,00,000	75000	25000
7	കൽപ്പറ്റ	മുട്ടിൽ	79	1,00,000	75000	25000
8	കൽപ്പറ്റ	കൊട്ടത്തറ	48	1,00,000	75000	25000
9	കൽപ്പറ്റ	കൊട്ടത്തറ	34	1,00,000	75000	25000
10	കൽപ്പറ്റ	കൊട്ടത്തറ	35	1,00,000	75000	25000
11	കൽപ്പറ്റ	കൊട്ടത്തറ	37	1,00,000	75000	25000
12	കൽപ്പറ്റ	കൽപ്പറ്റ മുനിസിപ്പാലിറ്റി	125	1,00,000	75000	25000
13	കൽപ്പറ്റ	കൽപ്പറ്റ മുനിസിപ്പാലിറ്റി	104	1,00,000	75000	25000
14	കൽപ്പറ്റ	കൽപ്പറ്റ മുനിസിപ്പാലിറ്റി	106	1,00,000	75000	25000
15	കൽപ്പറ്റ	കൽപ്പറ്റ മുനിസിപ്പാലിറ്റി	123	1,00,000	64000	36000
16	കൽപ്പറ്റ	പടിഞ്ഞാറേത്തറ	19	1,00,000	75000	25000
17	കൽപ്പറ്റ	പടിഞ്ഞാറേത്തറ	21	1,00,000	75000	25000
18	കൽപ്പറ്റ	പടിഞ്ഞാറേത്തറ	9	1,00,000	75000	25000
19	കൽപ്പറ്റ	പടിഞ്ഞാറേത്തറ	14	1,00,000	75000	25000
20	കൽപ്പറ്റ	പടിഞ്ഞാറേത്തറ	16	1,00,000	75000	25000
21	കൽപ്പറ്റ	പടിഞ്ഞാറേത്തറ	17	1,00,000	75000	25000
22	കൽപ്പറ്റ	പടിഞ്ഞാറേത്തറ	18	1,00,000	75000	25000
23	കൽപ്പറ്റ	പടിഞ്ഞാറേത്തറ	20	1,00,000	75000	25000

24	കൽപ്പറ്റ	പടിഞ്ഞാറേത്തറ	23	1,00,000	75000	25000
25	കൽപ്പറ്റ	പടിഞ്ഞാറേത്തറ	28	1,00,000	75000	25000
26	കൽപ്പറ്റ	വെങ്ങാപ്പള്ളി	101	1,00,000	75000	25000
27	കൽപ്പറ്റ	വെങ്ങാപ്പള്ളി	94	1,00,000	75000	25000
28	കൽപ്പറ്റ അഡിഷണൽ	മുപ്പിനാട്	15	1,00,000	75000	25000
29	കൽപ്പറ്റ അഡിഷണൽ	മുപ്പിനാട്	23	1,00,000	75000	25000
30	കൽപ്പറ്റ അഡിഷണൽ	മുപ്പിനാട്	12	1,00,000	75000	25000
31	കൽപ്പറ്റ അഡിഷണൽ	മേപ്പടി	25	1,00,000	75000	25000
32	കൽപ്പറ്റ അഡിഷണൽ	മേപ്പടി	39	1,00,000	65000	35000
33	കൽപ്പറ്റ അഡിഷണൽ	മേപ്പടി	42	1,00,000	75000	25000
34	കൽപ്പറ്റ അഡിഷണൽ	മേപ്പടി	43	1,00,000	75000	25000
35	കൽപ്പറ്റ അഡിഷണൽ	മേപ്പടി	54	1,00,000	75000	25000
36	കൽപ്പറ്റ അഡിഷണൽ	തറിയോട്	64	1,00,000	75000	25000
37	കൽപ്പറ്റ അഡിഷണൽ	തറിയോട്	67	1,00,000	75000	25000
38	കൽപ്പറ്റ അഡിഷണൽ	തറിയോട്	71	1,00,000	75000	25000
39	കൽപ്പറ്റ അഡിഷണൽ	തറിയോട്	72	1,00,000	75000	25000
					ആകെ	9,96,000/-

(ഒൻപതു ലക്ഷത്തി തൊണ്ണൂറ്റായിരം രൂപ മാത്രം)

ടി പദ്ധതിയുടെ മാർഗ്ഗ നിർദ്ദേശങ്ങൾ പരാമർശം (5) പ്രകാരം കേന്ദ്ര സർക്കാർ പരിഷ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആയതിൽ മുൻ വർഷങ്ങളിൽ അനുമതി നൽകിയിട്ടുള്ള അങ്കണവാടികൾക്കും ടി മാർഗ്ഗ നിർദ്ദേശപ്രകാരമുള്ള നവീകരണ പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യാവുന്നതാണെന്ന് അറിയിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആകയാൽ മേൽ പട്ടിക പ്രകാരം അനുവദിച്ചിട്ടുള്ള തുക വിനിയോഗിച്ച് അവശേഷിക്കുന്ന ഘടകങ്ങൾക്കുള്ള നവീകരണ പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യാവുന്നതാണ്.

പ്രസ്തുത പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി അനുവദിക്കുന്ന 9,96,000/- രൂപ(ഒൻപതു ലക്ഷത്തി തൊണ്ണൂറ്റായിരം രൂപ മാത്രം) Upgradation of Anganwadi Centre സ്കീമിനായി (Scheme code - KL 249) ICICI ബാങ്കിൽ ആരംഭിച്ചിട്ടുള്ള 195301000789 (IFSC - ICIC0001953) എന്ന SNA അക്കൗണ്ടിൽ നിന്നും വിനിയോഗിക്കേണ്ടതും വയനാട് ജില്ലാ വനിതാ ശിശുവികസന ഓഫീസറുടെ സബ്സിഡറി അക്കൗണ്ടിലേക്ക് Component code [1.2] Upgradation of AWC to Saksham Anganwadi [KL] അനുസരിച്ച് അനുവദിക്കേണ്ടതും ജില്ലാ വനിതാ ശിശുവികസന ഓഫീസർ ചുവടെ

പറയും പ്രകാരം ബന്ധപ്പെട്ട ശിശു വികസന പദ്ധതി ഓഫീസർമാരുടെ Child അക്കൗണ്ടിലേക്ക് ഫണ്ട് അനുവദിക്കേണ്ടതുമാണ്.

ക്രമ നം	പ്രോജക്ട്	ആകെ അനുവദിക്കുന്ന തുക
1	കൽപ്പറ്റ	6,86,000
2	കൽപ്പറ്റ അഡിഷണൽ	3,10,000
	ആകെ	9,96,000

(ഒൻപതു ലക്ഷത്തി തൊണ്ണൂറ്റായിരം രൂപ മാത്രം)

ശിശു വികസന പദ്ധതി ഓഫീസർമാർ അനുവദിച്ചിരിക്കുന്ന തുക വിനിയോഗിച്ച് 2024 ജനുവരി 31 നകം പ്രവൃത്തികൾ പൂർത്തീകരിക്കേണ്ടതും, ബില്ലുകൾ മാറി നൽകേണ്ടതുമാണ്. നവീകരണ പ്രവർത്തികൾ പൂർത്തിയായ ശേഷം യഥാസമയം നവീകരണ പൂർത്തീകരണ സാക്ഷ്യപത്രം, ധനവിനിയോഗസാക്ഷ്യപത്രം എന്നിവ ജില്ലാതലത്തിൽ ക്രോഡീകരിച്ച് ജില്ലാവനിതാ ശിശുവികസന ഓഫീസർ ഈ കാര്യലയത്തിൽ ലഭ്യമാക്കേണ്ടതാണ്. പ്രോഗ്രാം ഓഫീസർമാർ കൃത്യമായ ഇടവേളകളിൽ പദ്ധതിയുടെ അവലോകനം നടത്തേണ്ടതും പുരോഗതി റിപ്പോർട്ട് ഈ കാര്യലയത്തിൽ ലഭ്യമാക്കേണ്ടതുമാണ്.

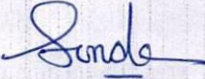
ജില്ലാ വനിത ശിശുവികസന ഓഫീസർ
വയനാട്.

(ഒപ്പ്)
വനിത ശിശു വികസന ഡയറക്ടർ

പകർപ്പ്:

- 1 സൂപ്രണ്ട്, അക്കൗണ്ട് സെക്ഷൻ (തുക അനുവദിക്കുന്നതിനായി)
- 2 പ്രോഗ്രാം ഓഫീസർ വയനാട്
- 3 ശിശു വികസന പദ്ധതി ഓഫീസർ -കൽപ്പറ്റ, കൽപ്പറ്റ അഡിഷണൽ.
- 4 കരുതൽ ഫയൽ

ഉത്തരവിൻ പ്രകാരം

സൂപ്രണ്ട്

File No. CD-I-11/14/2024-CD-I
Government of India
Ministry of Women and Child Development

Shastri Bhawan, New Delhi - 110001

Dated: 30th August, 2024

To,
Principal Secretaries/ Secretaries in-charge dealing with Saksham Anganwadi and POSHAN 2.0 of all States/UTs.

Subject: Administrative Sanction of left over/remaining funds of Anganwadi Centers for upgradation into Saksham Anganwadis under Mission Saksham Anganwadi and POSHAN 2.0 for FY 2022-23- reg.

Madam/sir,

I am directed to convey the administrative approval of Competent Authority for allocation of all components for up gradation of AWCs to Saksham Anganwadis already approved during FY 2022-23 in respect to following States:

S.No	Name of State/UT	Total AWCs selected by MWCD (during FY 2022-23)	Number of remaining components approved for upgradation in addition to already approved components during FY 2022-23				
			Poshan Vatikas	Rain Water harvesting	RO Unit	LED	Other infrastructure
1	Andhra Pradesh	1105	187	38	0	817	0
2	Bihar	3566	419	129	6	2693	0
3	Chhattisgarh	4750	2993	0	0	4750	0
4	Gujarat	1250	0	0	0	0	0
5	Haryana	10	4	7	3	9	0
6	Himachal Pradesh	100	3	0	0	75	0
7	Jammu & Kashmir	86	86	0	0	0	0
8	Jharkhand	6850	863	792	251	6255	0
9	Karnataka	100	9	1	12	75	0
10	Kerala	250	90	2	4	187	0
11	Madhya Pradesh	2220	325	33	58	0	0

12	Maharashtra	1150	247	5	68	1001	0
13	Odisha	6000	0	0	68	4500	0
14	Punjab	100	52	0	0	0	0
15	Rajasthan	213	7	0	0	163	0
16	Tamil Nadu	800	457	550	67	0	0
17	Telangana	500	364	0	0	0	0
18	Uttar Pradesh	2349	1006	25	79	2174	0
19	Uttarakhand	350	38	21	28	0	0
20	West Bengal	4750	114	7	0	3562	0
21	Arunachal Pradesh	100	18	0	0	75	0
22	Assam	3963	747	6	132	894	0
23	Manipur	30	0	0	0	30	0
24	Meghalaya	100	47	0	0	75	0
25	Mizoram	100	100	0	0	75	0
26	Nagaland	100	11	0	0	75	0
27	Sikkim	100	100	0	0	75	0
28	Tripura	200	0	0	0	150	0
	Total	41192	8287	1616	776	27710	0

2. It is further informed that the associated funds in respect to left over components of Saksham AWCs approved during FY 2022-23 is given as below:

S.No.	Name of State/UT	Total AWCs selected by MWCD (2022-23)	Total Funds released/ approved (Rs. in lakh) (2022-23)	Total calculated cost for upgradation @ Rs. 1 Lakh per AWC (Rs. in Lakh)	Central share (Rs. in Lakh)	Balance Fund to be released (Rs in Lakh)
1	Andhra Pradesh	1105	525.58	1105.00	663.00	137.42
2	Bihar	3566	1697.77	3566.00	2139.60	441.83
3	Chhattisgarh	4750	1957.92	4750.00	2850.00	892.08
4	Gujarat	1250	750.00	1250.00	750.00	0.00
5	Haryana	10	3.56	10.00	6.00	2.44

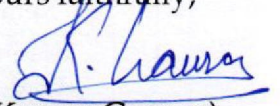
6	Himachal Pradesh	100	72.86	100.00	90.00	17.14
7	Jammu & Kashmir	86	69.66	86.00	77.40	7.74
8	Jharkhand	6850	3028.88	6850.00	4110.00	1081.12
9	Karnataka	100	47.39	100.00	60.00	12.61
10	Kerala	250	116.12	250.00	150.00	33.88
11	Madhya Pradesh	2220	1305.85	2220.00	1332.00	26.15
12	Maharashtra	1150	520.47	1150.00	690.00	169.53
13	Odisha	6000	2920.92	6000.00	3600.00	679.08
14	Punjab	100	56.88	100.00	60.00	3.12
15	Rajasthan	213	102.93	213.00	127.80	24.87
16	Tamil Nadu	800	395.76	800.00	480.00	84.24
17	Telangana	500	278.16	500.00	300.00	21.84
18	Uttar Pradesh	2349	1015.80	2349.00	1409.40	393.60
19	Uttarakhand	350	306.04	350.00	315.00	8.96
20	West Bengal	4750	2308.19	4750.00	2850.00	541.81
21	Arunachal Pradesh	100	71.51	100.00	90.00	18.49
22	Assam	3963	3285.58	3963.00	3566.70	281.12
23	Manipur	30	20.25	30.00	27.00	6.75
24	Meghalaya	100	68.90	100.00	90.00	21.10
25	Mizoram	100	64.13	100.00	90.00	25.87
26	Nagaland	100	72.14	100.00	90.00	17.86
27	Sikkim	100	64.13	100.00	90.00	25.87
28	Tripura	200	146.25	200.00	180.00	33.75
Total		41192	21273.63	41192.00	26283.90	5010.27

3. It is seen that the States as mentioned in table above have excess unspent balance available in the SNA account as compared to their requirement for FY 2022-23 except the States of Arunachal Pradesh, Meghalaya, Mizoram, and Nagaland. Therefore, for now, the aforementioned States (except Arunachal Pradesh, Meghalaya, Mizoram, and Nagaland) may utilise the existing funds from the Common SLS of Creation of Capital Asset Head for upgrading the AWCs to Saksham AWCs.

4. All States are further requested to immediately take necessary action for compliance of SNA norms to enable this Ministry to release the funds in respect to Para 2 above at the earliest.

5. This issues with the approval of the competent authority.

Yours faithfully,

(Kumar Gaurav)

Under Secretary to the Government of India

Copy to:

1. Commissioners/Directors dealing with Anganwadi Services in the above States/UT.
2. DS (IFD)

(Kumar Gaurav)

Under Secretary to the Government of India

No. CD-I-11/3/2021-CD-I-Part(3)
Govt. of India
Ministry of Women & Child Development

Shastri Bhawan, New Delhi
Dated : 14th August 2024

To,

The Principle Secretaries/Secretaries of WCD Departments of all States/UTs

Subject: Modification with respect to guidelines of Saksham Anganwadi Centres – reg.

Madam/Sir,

I am directed to state that as per various consultations held with the States/UTs and other Stakeholders, it has been decided to modify the guidelines with regard to upgradation of an Anganwadi Centre into Saksham Anganwadi as per the following:

(I) Prerequisites for an Anganwadi Centre to be considered for upgradation by States/UTs:

- a. Anganwadi Centre should be running in Government owned building (self-owned buildings, AWCs located in Panchayat Buildings or Community Centres or co-located with schools etc)
- b. Availability of Electricity/power supply
- c. Drinking Water Facility
- d. Functional Toilet
- e. Kitchen

States/UTs shall assess and ensure the availability of the above mentioned essential facilities before sending their proposals for upgradation of an Anganwadi.

(II) Components of Saksham Anganwadi Centre: For better delivery of nutrition and increased focus on Early Childhood Care and Education services to the beneficiaries, Saksham Anganwadi Centres shall be developed as Generation 2.0 Anganwadi Centres which should have the following components:

- i. **LED and other Audio Visual Aids with WiFi/Internet facility wherever feasible etc** - Audio visual aids play a significant role in early education by enhancing the learning experience for young children. Appropriate and relevant local language content through digital technology medium should be used for stimulating the creative, socio-emotional, cognitive and intellectual development of children. LED Screens and other audio-visual aids with WiFi/Internet facility, wherever feasible, may be procured for ensuring upgradation of an Anganwadi Centre from the rote learning methods of education towards providing a more immersive and effective learning and experiential environment which shall attract and engage more children to benefit from ECCE services and also help in making them school-ready.
- ii. **Water filtration system/ RO Machine etc** - Saksham Anganwadi Centre should be equipped with a robust water filtration system or an RO Machine which helps in ensuring safe and clean drinking water for children further reducing the risk of water borne diseases.
- iii. **BALA and ECCE Learning material etc** - This can include age appropriate locally available DIY toy kits for play based pedagogy, *shishu*-tables,

floor mat/dari, ECCE books, learning kits, imaginative play/art and craft corners, BALA (Building as Learning Aid) paintings etc.

iv. **Poshan Vatikas** - Poshan Vatikas (kitchen gardens and nutri-gardens) shall be set up at or near the selected Anganwadi Centres to meet the important diet - diversity gap by providing different green vegetables, fruits, nuts, herbs/medicinal herbs and vegetables as per seasonal/local requirements. The specification in respect of the setting up of Poshan Vatika may also be relaxed in terms of availability of space with the States/UTs.

v. **Other Components -**

- Rain water harvesting wherever required as well as feasible.
- Clean storage facility for provisions.
- Any other item/works as per local requirement of AWCs

(III) Funding mechanism: Funds @ Rs. 1 Lakh per AWC with inter se flexibility amongst the above components on the prescribed cost sharing basis.

2. While undertaking the upgradation of an AWC into a Saksham Anganwadi, States/UTs should ensure availability of adequate space so that smooth delivery of essential services under the scheme may not get hampered.

3. For the aforementioned upgradation of AWC into Saksham AWC, it is re-iterated that funds @ Rs. 1 Lakh per AWC with inter se flexibility amongst the components shall be provided on cost sharing basis. The funds released in the previous FYs for upgradation of Anganwadi Centre as Saksham Anganwadi centre are also eligible to be utilized as per the instant guidelines as mentioned above.

4. States/UTs must ensure that all the necessary pre-requisites and components stated above should be taken care of at the selection stage and during the course of upgradation of AWC to Saksham AWC respectively. Henceforth, the proposals for upgradation of Anganwadi Centre to Saksham Anganwadi shall be submitted keeping in view the above mentioned criteria.

5. For regular monitoring of upgraded Saksham Anganwadi centres, separate indicators are being developed in the Poshan Tracker. States/UTs are requested to ensure that the requisite indicators for the upgraded Saksham Anganwadi Centre are properly fed in the Poshan Tracker with necessary checks at the appropriate level in State/UT. Detailed instructions regarding the same would be communicated separately in due course.

6. This issues with approval of the competent authority.

Yours faithfully,

Jyotika
(Jyotika)
14/08/2024

Deputy Secretary (Anganwadi Services)

Copy to:

1. The Directors dealing with Mission Saksham Anganwadi and Poshan 2.0
2. Nodal Officers (Saksham Anganwadi Centre) for the States/UTs

Copy for information to:

- i. PPS to Secretary, WCD.

- ii. PS to JS (PA).
- iii. Director (Poshan Abhiyaan)
- iv. US (VD)/ US(KG)/ US (JV)